

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Механічний факультет
Кафедра метрології та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

професор

« »

2025 року

Анжеліка БАТРАКОВА



РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Охорона праці та здоровий спосіб життя</u> <small>(назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)</small>
статус дисципліни	<u>обов'язкова</u> <small>(обов'язкова / вибіркова)</small>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> <small>(перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий))</small>
галузь знань	<u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u> <small>(шифр і назва галузі знань)</small>
спеціальність спеціалізація	<u>В 11 «Філологія» В 11.10 Прикладна лінгвістика</u> <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
освітня програма	<u>Філологія (Прикладна лінгвістика)</u> <small>(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)</small>
мова навчання	державна

1. Мета вивчення навчальної дисципліни є у майбутніх спеціалістів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі; у наданні майбутнім фахівцям знання основ охорони праці, реалізація яких на практиці сприятиме поліпшенню умов праці, підвищенню її продуктивності, запобіганню професійним захворюванням, виробничому травматизму тощо.

Предметом навчальної дисципліни є система забезпечення безпеки життя і здоров'я працівників в процесі трудової діяльності, включаючи правові, соціально-економічні, організаційно-технічні, санітарно-гігієнічні заходи та засоби.

2. Передумови для вивчення дисципліни: для успішного оволодіння дисципліною студенти повинні оперувати знаннями, навичками та вміннями, отриманими у ході вивчення курсів: ОК 1 Культура мовлення фахівця-філолога, ОК 22 Виробнича (педагогічна) практика.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів / год.	3/90
Семестр викладання дисципліни	8
Розподіл часу за навчальним планом:	
– лекції, год.	16
– практичні (семінарські) заняття, год.	16
– лабораторні заняття, год.	
– самостійна робота, год.	28
– курсовий проєкт, год.	–
– курсова робота, год.	–
– розрахунково-графічна робота (контрольна робота), год.	–
– підготовка та складання екзамену, год.	30
Підсумковий контроль (залік або екзамен)	екзамен

4. Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

СК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

5. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань з фахівцями та нефхівцями державною та іноземною(ими) мовами усно і письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 6. Використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

6. Методи навчання:

МН1– комунікативний метод (здійснення інтерактивної діяльності, навчальна дискусія, пояснення);

МН2 – практичний метод (виконання практичних завдань, написання наукових робіт);

МН3 – аудіо-візуальний метод (зорова невербальна наочність, сприйняття мови на слух: ілюстрації, аудіо, відео).

МН4 – метод спостереження (цілеспрямоване сприйняття мовних та мовленнєвих явищ, їх імітація та практична реалізація);

МН5 – самостійна робота як метод навчання (самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з метою його практичного використання).

7. Критерії оцінювання результатів навчання.

Поточний контроль								Екзаменаційний контроль	Разом за дисципліну
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	100
9	9	8	9	8	9	9	9		

1. Підсумковий контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється у формі екзамену.

2. Здобувач вищої освіти отримує екзаменаційну оцінку, яка обчислюється як середньоарифметична оцінка поточного контролю та письмового екзамену з дисципліни.

3 Умовою допуску до екзамену є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

Рейтингова оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	Зараховано	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

8. Засоби діагностики результатів навчання.

Опитування, перевірка виконання вправ і завдань, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, тестування, іспит.

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	Література
		очна	
1	ЛК1. Нормативно-правове забезпечення охорони праці.	2	Основна: 1,5 Додаткова: 3
	ПР1. Дослідження мікрокліматичних умов виробничого середовища	2	Інтернет-ресурси: 1, 5
	СР1. Навчання з питань охорони праці. Інструктажі.	4	Основна: 1, 5, 7 Додаткова: 13 Інтернет-ресурси: 4,5

2	ЛК2. Атестація робочих місць за умовами праці	2	Основна: 1, 3, 5, Додаткова: 12 Інтернет-ресурси: 4, 5
	ПР2. Оцінка робочого місця за умовами праці	2	Основна; 1,5. Додаткова 6, 13 інтернет-ресурси: 1, 4, 5
	СР2. Методи аналізу виробничого травматизму. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.	4	Основна: 1, 2 Додаткова: 10 Інтернет-ресурси: 1, 4
3	ЛК3. Виробнича санітарія та гігієна праці	2	Основна; 1 Додаткова: 6, 13 інтернет-ресурси: 1, 3, 5
	ПР3. Розрахунок повітрообміну виробничого приміщення.	2	Основна; 5 Додаткова: 8 інтернет-ресурси: 1, 4, 5
	СР3. Баланс роботи і відпочинку. Вплив сну на працездатність і безпеку праці.	4	Основна: 2, 3 Додаткова 1, 13 інтернет-ресурси: 4
4	ЛК4 Освітлення виробничих приміщень	2	Основна: 1 Додаткова: 1, 6 Інтернет-ресурси: 2, 5
	ПР4. Розрахунок штучного освітлення виробничих приміщень і робочих місць	2	Основна; 1,5 Додаткова: 1, 6 інтернет-ресурси: 1, 4, 5
	СР4. Гігієна зору. Вправи для очей при роботі за комп'ютером.	2	
5	ЛК5 Виробничий шум	2	Основна: 1 Додаткова: 4 Інтернет-ресурси: 4, 5
	ПР 5. Дослідження виробничого шуму	2	Основна 3 Додаткова: 4 Інтернет-ресурси: 4, 5
	СР5. Страхування від нещасних випадків на виробництві.	4	Основна: 1 Додаткова: 13 інтернет-ресурси: 5
6	ЛК6. Електробезпека	2	Основна: 1,5 Додаткова: 6 Інтернет-ресурси: 3, 5
	ПР 6. "Електробезпека"	2	
	СР 6. Загальні вимоги електробезпеки безпеки. Визначення тяжкості ураження електричним струмом. Крокова напруга..	2	Основна: 1 Додаткова: 6 інтернет-ресурси: 2, 5

7	ЛК7. Пожежна безпека	2	Основна: 1,3,5 Додаткова: 2, 5, 7, 9 Інтернет-ресурси: 3, 5
	ПР7. "Пожежна безпека"	2	
	СР7 Визначити категорію приміщення за пожежною небезпекою.	4	
8	ЛК8. Здоровий спосіб життя як складова безпеки праці.	2	Основна: 2, 6 Додаткова: 2, 5, 7, 9 Інтернет-ресурси: 2, 4
	ПР 8. Побудова системи управління охороною праці на виробництві.	2	
	СР8. Відповідальність за порушення законодавства з охорони праці	4	
	Підготовка та складання екзамену	30	
Разом	ЛК	16	
	ПР	16	
	СР	28	
	Разом	90	

10. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять –

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.

Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MS Word, MS Excel, MS PowerPoint. Для проведення розрахунків, моделювання захисту від дії шкідливих факторів на виробництві використовуються комп'ютерні програми, що створено студентами ХНАДУ під керівництвом О.І. Богатова та О.В. Крайнюк. Всі програми розміщено на навчальному сайті ХНАДУ за посиланням: <http://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1006> (Віртуальний практикум з охорони праці).

Для рішення конкретних практичних завдань з охорони праці також використовуються у лабораторії «Охорони праці» термометр, психрометр, анемометр, цифрова метеостанція, шумоміри (цифровий та аналоговий), люксметри (цифровий та аналогові).

12. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1 Крайнюк О.В., Богатов О.І. Охорона праці: навчальний посібник, Харків: ХНАДУ, 2022.- 270 с.

2 Безпека життєдіяльності та охорона праці: довідник. Навчальний посібник / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима, О. В. Крайнюк, С. В. Мінка -Харків: ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2020. - в 2 частинах. Ч. 1. - 183 с.

3 Безпека життєдіяльності та охорона праці: довідник. Навчальний посібник / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима, О. В. Крайнюк, С. В. Мінка -Харків: ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2020. - в 2 частинах. Ч. 2. - 178 с.

4 Екологічна та радіаційна безпека: довідник / О. В. Полярус, Є. А. Подольська, С. В. Мінка, О. І. Богатов, Т. В. Подольська, І. В. Шляхова. – Х. : ХНАДУ, 2012. – 288 с.

5 Охорона праці : практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня : Навчальний посібник / О.В. Крайнюк, Ю. В. Буц, О. І. Богатов. – Харків : ХНАДУ, 2024. – 138 с.

2. Додаткова література

1 ДБН А.3.2-2-2009 Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека. у будівництві. Основні положення.

2 ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва.

3 ДБН В.2.5-67 – 1026 Опалення, вентиляція та кондиціонування.

4 ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку

5 ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.

6 НПАОП 0.00-1.62-12 Правила охорони праці на автомобільному транспорті / Наказ МНС України 09.07.2012 № 964

7 ДСТУ 3855-99 Пожежна безпека. Визначення пожежної небезпеки матеріалів та конструкцій. Терміни та визначення.

8 ДСТУ Б В.2.8-10-98. Будівельна техніка, оснастка, інвентар та інструмент. Строни вантажні. Класифікація, параметри та розміри, технічні вимоги

9 НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки України, затверджені наказом МНС України з питань надзвичайних ситуацій від 19 жовтня 2004 р. № 126.

10 Постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. № 337 Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві

11 ПУЕ. Правила улаштування електроустановок. вид. 3-тє, перероб. і доп.– К.: Мінпаливенерго України, 2010, 2010.– 736с.

12 Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці. Постанова Міністерства праці України від 01.09.92 р. № 41.(остання ред. від 22.03.93).

13 «Про затвердження Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» Наказ МОЗУ № 528 від 27.12.2001

3. Інтернет-ресурси

1 <http://dsp.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.

2 <https://www.dsns.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

3 <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

4 <https://dnapr.com> - ДНАОП. Законодавча база.

5 Сертифікований дистанційний курс: <https://df2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=6742>

Розробник (и):

к.т.н., доцент

(науковий ступінь, абревіатура)

«29 » серпня 2025 року



Олег БОГАТОВ

Завідувач кафедри

к.т.н., доцент

(науковий ступінь, абревіатура)

«29 » серпня 2025 року



Олег БОГАТОВ

Погоджено

Гарант освітньої програми

к.філол.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)


(підпис)

Анастасія ППУШКА

« 29 » серпня 2025 року

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
метрології та безпеки життєдіяльності

Протокол №1 від " 29 " серпня 2025 р.

Декан механічного факультету

к.т.н., доц
(науковий ступінь, вчене звання)


(підпис)

Олександр ЄФИМЕНКО

« 29 » серпня 2025 року